Hønsetores Saga

Translation: Fr. Winkel Horn

Index

Hønsetores Saga

1

Tore hed en Mand, som ikke var afholdt af Menigmand; han var karrig. Han havde givet sig af med om Sommeren at vandre om imellem Herrederne med Varer; sælge hist, hvad han kjøbte her, og ved denne Handel øgedes hans Formue hurtig. Engang da han for søndenfra over Heden, havde han Høns med sig paa sin Rejse nord om Landet, og dem solgte han tilligemed sine andre Varer; deraf blev han kaldet Hønsetore. Omsider havde han tjent saa mange Penge, at han kunde kjøbe Jord oppe ved Nordtunge, ved Vatn, og han havde kun boet der faa Vintre, før han blev saa rig, at næsten alle skyldte ham mange Penge. Men hvor meget end hans Velstand voxede, han blev ikke vennesælere for det, og der var neppe nogen, der var saa ilde lidt som Hønsetore.

2

En Dag red Tore hjemme fra op til Nordtunge til Arngrim Gode og tilbød at opfostre hans Søn, "Jeg vil tage Helge til mig og varetage hans Tarv, som jeg kan bedst, men til Gjengjæld vil jeg have dit Venskab og din Hjælp, saa at jeg kan faa af Folk, hvad der tilkommer mig", "Ikke tykkes det mig", siger Arngrim, "at jeg, vinder meget i Anseelse ved den Opfostring", Tore svarer: "Jeg vil give Drengen mit halve Gods, hellere end at jeg ikke skulde faa Lov til at opfostre ham; men du skal hjælpe mig til min Ret og staa mig nær, hvem jeg saa end har med at gjøre", Arngrim svarer: "Saa tænker jeg, det er bedst at tage derimod, siden du byder saa godt. Helge fulgte da hjem med Tore, og siden den Tid kaldes Stedet Helgevatn. Arngrim yder Tore sin Bistand, saa nu tykkes han strax vanskeligere at give sig i Kast med, og han naa?r nu Ret og Skjel af alle. Hans Gods øgedes mægtig, og han blev saare rig; men uvennesæl var han nu som før.

Paa Brejdabolstad i Reykjardal ved Borgfjord paa Vestlandet, boede der en Mand, som hed Od; han kaldtes Tungeod og ansaas just ikke for nogen meget billig eller retfærdig Mand. Hans Hustru hed Jorun, en forstandig og afholdt Kvinde. De havde fire Børn, to vel begavede Sønner, Torod og Torvald, og to Døtre, Turid og Jofrid. Turid var gift med Torve Valbrandssøn; de boede paa det andet Brejdabolstad.

En Sommer kom der et Skib fra Havet ind i Borgfjord; det lagde ikke ind i Flodmundingen, men blev ude i Havnen. Styrmanden hed Ørn, en vennesæl Mand og en dygtig Kjøbmand. Od plejede at komme først til Kjøbstævne og at fastsætte Varernes Priser, thi han stod for Styret der i Herredet, og det tyktes ingen raadeligt at kjøbe, før det var blevet vitterligt, hvad hans Mening var. Da Od spørger, at der er kommet et Skib ud, rider han derned og træffer Kjøbmændene; han spørger dem, hvor højt de anslaa deres Ladning, og hvor snart de vilde begynde at sælge; han, tilføjede han, plejede at bestemme Priserne paa Varerne. Ørn svarer: "Selv agte vi at raade for vort Gods, thi du ejer ikke for en Penning deraf, og for dennesinde faar du ikke mere at sige end Ord». Od svarer: "Det, tænker jeg, skal blive dig til større Fortræd, end mig. Vitterligt gjør jeg nu, at jeg forbyder alle at kjøbe af jer og ligesaa at bringe jer noget til jert Ophold; hver den, som yder jer nogen Hjælp, skal komme til at betale mig det. Men ud af Havnen kan I ikke komme, før Springfloden kommer". Ørn svarer: "Dine Ord faar du raade for, men vi vil dog ikke lade os kue af dem. Saa rider Od hjem, men Østmændene blive liggende i Havnen og kan ikke komme derfra.

I Ørnulfsdalen, noget højere oppe end der, hvor Gaarden nu staar, boede der en Mand ved Navn Blundketil. Han var meget rig og ejede tredive Lejlændingsgaarde; han var en af de braveste Mænd i den gamle Tros Tid og den vennesæleste i det hele Herred. Herstejn hed hans Søn.

3

Dagen efter at det, som nys er fortalt, var sket, red Herstejn Blundketilssøn ud paa Næs. Da han red tilbage, traf han paa Østrnændene; han kjendte styrmanden og blev glad ved at se ham. Ørn fortalte ham, hvilken Uret Od havde budt dem, "og jeg ved ikke, hvordan vi skal bære os ad.. Om Aftenen rider Herstejn hjem og fortæller sin Fader om Kjøbmændene, og hvordan deres Sager staa. Blundketil svarer: "Jeg kjender denne Mand, af hvad du fortæller om ham, thi jeg har været hos hans Fader, da jeg var Barn, og aldrig har jeg truffet bravere Mand end ham; ilde er det, at hans Søn nu er i saa vanskelig en Stilling; men hans Fader kunde nok have Grund til at mene, at jeg burde tage mig noget af hans Sag, naar han trængte dertil. I Morgen tidlig skal du ride ud til Havnen og byde ham hid med saa mange af hans Mænd, som han vil; men vil han hellere have det paa anden Vis, da skal jeg hjælpe ham paa Vej nord- eller sønderpaa, hvorhen han vil, og jeg skal af al Magt hjælpe ham, som jeg har Evne til. Herstejn sagde, at dette var en god og mandig Beslutning, "men venteligt er det, at vi ville faa nogles Uvenskab derfor. Blundketil svarer: "Lader vi os ikke lægge værre Ting til Last end Od, tænker jeg, at vi kan tage os det let."

Saa lider Natten; men tidlig om Morgenen lader Blundketil Heste drive ind fra Græsgangen, og Herstejn giver sig da paa Vejen til Kjøbmændene med Hundrede Heste; ingen fra Gaarden bad han følge sig. Da han kom ned til Ørn, sagde han, hvad hans Fader havde sagt. Ørn svarede, at han tog med Glæde imod Tilbudet, men han var bange for, sagde han, at han og hans Fader vilde skaffe sig for mange Uvenner derved. Det var der ingen Ulykke i, sagde Herstejn. "Saa skal mit Mandskab", sagde Ørn, "drage til andre Herreder; der kan være Fare nok ved det, selvom vi ikke alle ere i samme Herred". Herstejn tager nu Ørn og hans Varer hjem med og slaar sig ikke til Ro, førend alle Kjøbmændene ere komne bort, og der er sørget for Skibet, og alt er kommet i Orden. Blundketil tog særdeles godt imod Ørn, og han blev behandlet paa bedste Maade.

4

Rygtet om Blundketils Adfærd kom nu ogsaa snart Od for Øre, og Folk sagde, at han i denne Sag ikke havde vist sig som Ods Ven; Od svarer: "Det kan man vel sige, men han er en Mand, som baade er vennesæl og ivrig; jeg vil lade denne Sag blive, som den er." Denne Sommer var Græsvæxten knap, og det, der var, var ikke godt, fordi det var saa fugtigt i Vejret, og Høhøsten blev derfor ikke til meget. Om Høsten gik Blundketil til sine Lejlændinger og sagde, at han vilde have Afgiften af alle sine Gaarde i Hø, "thi vi har meget Kvæg at fodre, men Hø er der knap Tid paa; jeg vil ogsaa bestemme, hvor meget der skal slagtes i Høst paa alle mine Lejlændingers Gaarde; det bliver det bedste, thi Vinteren staar for Haanden og kan blive haard nord i Lien, men Forraadet er kun knapt, saa det kan blive strængt nok for Folk." Det lider nu ud over Julen med en stræng Vinter, og da den fjerde Vintermaaned kommer, er det svundet slemt i Folks Forraad, og for mange er det sluppet helt op. Saa en Aften kommer der en af Lejlændingerne og siger, at alt hans Hø er gaaet med, og beder Blundketil hjælpe sig. Han svarer: "Hvor kan det være? jeg ordnede det dog i Høst saaledes, at jeg tænkte, det maatte kunne slaa til." Manden svarede, at der var ikke blevet slagtet saa meget, som han havde sagt. Blundketil sagde da: "For denne Gang skal jeg hjælpe dig ud af din Vanskelighed, men saa skal du love mig, at du ikke siger det til nogen, thi jeg vil ikke have de andre til mig, saa meget mere, som I ikke har gjort, hvad jeg sagde." Manden gik hjem; men en god Ven fortalte han, at Blundketil dog overgik alle andre i alle Dele: han havde hjulpet ham ud af hans Forlegenhed; Vennen sagde det saa igjen til en anden god Ven af sig, og saaledes kom det ud over hele Herredet. Der gik nu en lille Tid, men i den næste Maaned kom der to af hans Lejlændinger og sagde, at deres Hø var sluppet op for dem. Blundketil svarede: "I har handlet ilde i ikke at følge mine Raad, thi har jeg end en Del Hø, saa har jeg ogsaa saa meget mere Kvæg, saa om jeg skal hjælpe jer, kommer jeg selv til at mangle til mine egne Dyr; saadan staar Sagerne." De blive ved at bede ham og at fortælle, hvor usselt det staar til med

dem; det tyktes ham ynkeligt at høre paa deres Jamren, og han lod da 140 Heste drive hjem og lod, de 40 daarligste af dem dræbe og gav saa sine Lejlændinger det Foder, som var bestemt til Hestene; de vendte da glade hjem, men Vinteren blev strængere og strængere, jo længere den led, og Foderet slap op for mange.

5

Næste Maaned kom der igjen to af Blundketils Lejlændinger; de var temmelig rige paa Penge, men nu led de Mangel paa Hø, og bad ham om at hjælpe dem. Han svarede, at det kunde han ikke; nu vilde han ikke dræbe mere Kvæg. De spurgte, om han da ikke vidste nogen, hos hvem de kunde faa noget til Kjøbs, men han vidste ingen. De trængte stærkt ind paa ham og sagde, at deres Kvæg vilde dø for dem, hvis de ingen Hjælp fik af ham. Han sagde, at det var deres egen Skyld; "men efter hvad jeg har hørt, kan I maaske faa noget Hø til Kjøbs hos Hønsetore." "Hos ham faa vi ingenting", sige de, "hvis du ikke gaar med os; men vil du gaa i Borgen for os hos ham, sælger han os det nok strax." "Jeg skal gjerne gaa med jer", siger han, "og rimeligt er det jo, at de sælge, som har noget." De give sig paa Vejen i den tidlige Morgenstund; der blæste en skarp og kold Vind fra Nord. Tore Bonde var just ude, men da han saa’ Mændene komme op imod sin Gaard, gaar han ind, lukker Døren og skyder Slaaen for og sætter sig saa til sin Davre. Det banker paa Døren. "Gaa ud, Fosterfader", siger Drengen Helge, "der er nogen, der vil tale med dig". Tore sagde, at nu vilde han spise først, men Drengen rejser sig fra Bordet og gaar til Døren og hilser paa de Fremmede. Blundketil spurgte, om Tore var hjemme. Jo, det var han. "Bed ham komme herud", sagde han. Det gjorde Drengen og sagde, at det var Blundketil, der stod derude og vilde tale med ham, Tore svarede: "Hvad mon Blundketil kommer her efter? underligt skulde det være, om han kommer for noget Godt; jeg har ingenting med ham at skaffe." Drengen gik saa ud og sagde, at Tore ikke vilde komme ud. "Ja", sagde Blundketil, "saa gaa vi ind." De gik da ind i Stuen, de, der var derinde hilste paa dem, undtagen Tore, han tav. "Det er gaaet os saa", sagde Blundketil, "at vi gjerne vilde kjøbe noget Hø af dig, Tore." "Dit Kvæg ligger der mig ikke mere Magt paa end mit eget", svarede Tore. "Nu", svarede Blundketil, "det gaar mig ligesaa med dit". Tore sagde: "Hvor kan det være, at saa rig en Mand som du lider Mangel paa Hø?" "Jeg lider just ikke ligefrem Mangel selv", svarede Blundketil, "det er paa mine Lejlændingers Vegne, jeg vilde kjøbslaa med dig; de er i Trang, og jeg vilde gjerne skaffe dem noget, hvis der var noget at faa." "Vil du hjælpe andre", sagde Hønsetore, "giver jeg dig Lov til at gjøre det, med hvad der tilhører dig, men ikke med hvad mit er." Blundketil svarede: "Vi beder dig ikke derom som Gave; lad Od og Arngrim sætte en Pris paa det for dig, og jeg skal saa oven i Kjø- bet give dig Gaver", Tore sagde, at han havde intet Hø at sælge, - "og selvom jeg havde, vilde jeg ikke." Blundketil og de, der var med ham, gik da ud, og Drengen fulgte med dem. "Hvordan er det", siger Blundketil, "har din Fosterfader intet Hø at sælge, eller vil han ikke?" Drengen svarer: "Jo, han har hvis han blot vilde." "Følg os derhen, hvor Høet er", siger Blundketil. Drengen viste dem derhen. Blundketil beregnede da, hvormeget der vilde gaa med til Tores Kvæg, og saa’, at om det saa skulde fodres til Altingstid, vilde der endda blive fem Stakke tilovers. Derefter gik de atter ind i Stuen. Blundketil sagde: "Det mener jeg om dit Forraad af Hø, Tore, at om end du vil fodre alt dit Kvæg lige til Altingstid, bliver der endda en god Del tilovers, og det vil jeg kjøbe af dig." Tore svarede: "Hvad skal jeg saa have til næste Vinter, hvis den bliver ligesaa haard eller haardere?" Blundketil svarede: "Saa vil jeg gjøre dig det Forslag, at jeg vil give dig lige saa meget og lige saa godt Hø i Sommer, og lade det bringe til din Gaard." Tore sagde: "Ikke er det at vente, at I snarere vil faa bjerget Hø nok til Sommer, da det er sluppet op for jer nu; men jeg ved jo nok, at der er en saadan Forskjel paa vor Magt at du kan tage mit Hø fra mig, om Du vil." "Saadan er det ikke at forstaa", sagde Blundketil, "du ved jo nok, at Sølv er gangbart her i Landet; med Sølv skal du blive betalt." "Jeg bryder mig ikke om dit Sølv", sagde Tore. "Saa tag da de Varer", siger Blundketil, "som Od og Arngrim bestemme for dig." "Her er kun faa Tjenestefolk", siger Tore, "og jeg selv skjøtter ikke meget om at give mig paa Vej for at hente dem ? jeg vil intet Bryderi have af sligt." Blundketil svarer: "Jeg skal nok lade det bringe hjem til dig. "Heller ikke har jeg Husrum nok", siger

Tore, "til at jeg kan vente, at Varerne ikke skulle fordærves." Blundketil svarer: "Jeg skal give dig Huder og sørge for, at de bliver godt bevarede." Tore svarer: "Jeg vil ikke have andre Folk til at gaa og sparke om i mit Hus." Blundketil svarer: "Saa kan de blive hos mig i Vinter, jeg skal saa holde dem i Forvaring." "Ja, jeg kjender nok din Lyst til at skille Folk ved deres Ejendom", siger Tore, "jeg vil ingenting have med dig at gjøre." "Saa kommer vi til at gaa mindre blidt frem", siger Blundketil, "Høet ville vi nu have, om du end nægter os det; nu faar det blive os til Nytte, at vi ere flere; men hvad det er værd, skal du faa." Tore blev da tavs, men det er ikke noget godt, han tænker paa. Blundketil lader sine Mænd tage Reb og binde om Høet, lægge Kløvsadler paa Hestene og føre det bort, men de sørge for, at der bliver nok til alt Kvæget.

6

Nu er at melde om Tore, hvad han tager sig for. Han rider hjemmefra, og sin Fostersøn Helge tager han med sig. De red op til Nordtunge, hvor der blev taget særdeles vel imod dem. Arngrim spurgte, hvad Nyt der var; Tore svarede: «Jeg ved intet Nyt senere end Ranet." "Hvad var det for et Ran?" siger Arngrim. Tore svarer: "Blundketil har ranet alt mit Hø, saa jeg har intet Foder at lægge for mit Kvæg i denne Kulde." "Er det sandt, Helge?" siger Arngrim. "Nej, det er slet ikke sandt", siger Helge, "Blundketil bar sig saare vel ad i denne Sag", og han fortæller nu, hvorledes det var gaaet imellem dem. "Ja, det tænkte jeg nok", siger Arngrim, "det Hø, han har, er bedre anbragt end det, der ligger og raadner hos dig." Tore svarer: «Det var et daarligt Indfald af mig at byde dig at fostre din Søn; saa slemt skulde det aldrig staa til hos mig, jeg skulde jo kunne faa Hjælp her og komme til min Ret; meget sælsomt er det, at det ikke er saa." "Det var ogsaa tankeløst gjort af mig at tage imod dit Tilbud", siger Arngrim(1) "thi at hjælpe dig, mener jeg, er at hjælpe en ond Mand." "Ord tager jeg mig ikke nær", siger Tore, "men ilde er jeg tilfreds med, at du lønner mig, for hvad jeg har gjort, paa den Vis, og med at Folk raner mit Gods fra mig, og det tykkes mig, at det tages fra dig ikke mindre end fra mig. Dermed skilles de. Tore red sin Vej til Brejdabolstad. Od hilser ham venlig og spørger, hvad Nyt der er. "Jeg har intet Nyt hørt, senere end Ranet" "Hvad er det for et Ran?" "Blundketil har taget alt mit Hø fra mig, saa jeg nu selv er ganske blottet for Foder. Nu vilde jeg gjerne have din Hjælp, og denne Sag tykkes mig ogsaa at angaa dig, eftersom du er den, der raader her i Herredet for at rette det, som gaar skjævt; du mindes vel ogsaa, at han har vist sig som din Fjende." Od sagde: "Er dette sandt, Helge?" Helge svarede, at Tore fordrejede Sandheden storlig, og fortalte, hvordan det hele var gaaet til. Od svarer da: "Jeg vil ikke have noget med dette at gjøre; jeg vilde selv have baaret mig ad paa samme Vis, om det gjordes nødigt." Tore sagde: "Sandt er det, som Ordet siger, at usle Mænd hører man mest om, og at slet Følge er man fri for, naar man ikke har det med." Dermed rider han hjem og er ilde tilfreds.

7

Torvald, Tungeods Søn, var kommen hjem til Island om Sommeren og opholdt sig Vinteren over nord i Landet. Da det lakkede ad Sommer, red han ned for at besøge sin Fader, og en Nat var han da som Gjæst paa Nordtunge, hvor der blev taget godt imod ham. Der var i Forvejen en Mand, der hed Vidfare, som Gjæst; han var en Landstryger, der strejfede om fra den ene Kant af Landet til den anden; han var en nær Frænde af Tore og lignede ham i Sind. Samme Aften som Torvald var kommen, tog Vidfare sine Sager og gik bort og standsede ikke, før han kom til Tore. Han tager imod bam med aabne Arme. "Jeg ved nok", siger han, "at naar du kommer, betyder det noget godt." "Det kunde nok være", svarer Vidfare(2), "nu er Torvald Odssøn kommen til Nordtunge og er der som Gjæst." Tore svarer: "Det tænkte jeg nok, at jeg skulde faa noget godt at vide, thi jeg blev saa glad ved at se dig." Tidlig næste Morgen rider Tore til Nordtunge; Helge havde han med. Der var en Mængde Mennesker paa Gaarden. Drengen gjorde de strax Plads for, men Tore gik op og ned ad Gulvet. Torvald og Arngrim sad paa Bænken og talte sammen. "Hvem er den Mand, som gaar der paa Gulvet?" siger

Torvald. "Det er min Søns Fosterfader", siger Arngrim. "Hvorfor bliver der da ikke gjort Plads for ham?" spørger Torvald. Arngrim siger, at han bryder sig ikke om ham. "Saadan skal det ikke være", siger Torvald, lader ham kalde til sig og gjør Plads for ham ved Siden af sig. De spørge hinanden om Nyt. "Det var et haardt Slag for mig", siger Tore, "da Blundketil ranede hos mig." "Er der sluttet Forlig i den Sag?" spørger Torvald. "Nej, det er langt fra", siger Tore. "Hvor kan det være, Arngrim", siger Torvald, "at I Høvdinger taale, en saadan Skam?" Arngrim svarer: "Det meste, han har fortalt, er Løgn; Sagen i sig selv er kun ringe." "Er det da ikke sandt, at han tog Høet?" spurgte Torvald. "Jo, det gjorde han", svarede Arnkel. "Hver Mand har Lov til at raade for, hvad der er hans", sagde Torvald, "og lidet baader det ham, at han viser dig Venskab, naar han dog maa lade sig træde under Fødder." Tore sagde: «Saare vel huer du mig, Torvald, og det aner, mig, at du vil kunne hjælpe mine Sager paa Fode." Torvald svarede: "Jeg har kun liden Magt at raade over." Tore sagde: "Halvdelen af mit Gods vil jeg give dig, om du bringer min Sag i Orden og enten faar ham dømt fredløs eller skaffer mig Selvdømme, at mine Uvenner ikke skulle tilrane sig mit Gods." Arngrim sagde: "Gjør ikke dette, Torvald, thi han er ingen brav Mand, som er værd at hjælpe; men den, du vil faa med at gjøre, er baade kløgtig og brav og saare afholdt." "Jeg ser", siger Torvald, "at du er avindsyg og ikke under mig hans Penge." "Du faar vel betænke, Torvald", siger Tore, "at mine Penge nok skal vise sig at være gode, og andre vide desuden, at jeg har Penge tilgode vidt omkring." Arngrim sagde: "Jeg vil dog endnu fraraade dig at overtage denne Sag, Torvald; du kan jo gjøre, som dig lyster, men jeg er bange for, at der kan komme svære Følger deraf." "Ikke vil jeg afslaa at tage imod Pengene", sagde Torvald, og Tore lovede ham da med Haandslag Halvdelen af sit Gods, og overgav ham dermed Sagen imod Blundketil. "Hvordan tænker du at bære dig ad med denne Sag?" sagde Arngrim. "Først vil jeg nu gaa til min Fader", sagde Torvald, "og lægge Raad op sammen med ham." Tore sagde: "Det synes jeg ikke om; jeg vil ikke vide af nogen- Opsættelse; jeg har sat meget ind derpaa, og strax i Morgen vil jeg lade Blundketil stævne." Torvald svarer: "Det kan nok være, at du i Virkeligheden ikke er den Mand, der bringer Lykke, og at man faar Fortræd af dig; men lad det nu da blive, som du vil." Han og Tore aftalte da at mødes næste Morgen paa det aftalte Sted.

8

Tidlig om Morgenen rider Torvald i Følge med Arngrim og tredive Mænd. De træffe Tore selvtredje; Helge, Arngrims Søn, og Vidfare, hans Frænde, vare med ham. Torvald siger: "Hvorfor har du saa faa Folk med dig, Tore?" Han svarer: "Jeg tænkte nok, at det ikke vilde skorte dig paa Følge." De ride nu op langs med Lien. Fra Gaardene saa man deres Færd; alle løb hver fra sin Gaard op til Blundketil, og den tyktes sig bedst faren, som kom først. Torvald og hans Følge red op imod Gaarden, og da de var komne derop, steg de af Hestene og gik hen imod Huset. Saa snart Blundketil ser det, gaar han dem i Møde og byder dem være hans Gjæster. Torvald sagde: "Andet Ærinde have vi hid i Dag end at holde Maaltid. Jeg vil vide, hvad du svarer i den Sag, at du har taget Tores Hø." "Jeg vil svare dig det samme som ham", sagde Blundketil, "bestem selv, hvormeget du vil, og jeg skal dog give dig Gaver oven i Kjøbet, saa meget bedre og større, som. du er mere værd end Tore; og saa stor Hæder skal jeg vise dig, at alle skulle være enige om, at du har Ære deraf." Torvald tier og tykkes, at dette er et godt Tilbud. Tore siger da: "Dette er ikke til at tage imod og behøver ikke at overvejes; længe har dette Vilkaar været mig budet; gaar det saaledes, da mener jeg ingen Hjælp at have faaet, og lidet nyttede det mig da at give dig mit Gods." Torvald sagde: "Hvad vil du da gjøre for Sagsøgningen?" "Ikke andet", svarede Blundketil, "end at du ene skal dømme og bestemme, hvad du vil." TorvaJd siger: "Saa synes det mig, at der ikke er andet for end at stævne." Han stævner da Blundketil for Ran og nævner sig Vidner; han bruger de haardeste Ord og Udtryk, han kan finde. Blundketil vender om og gaar op til Husene; han mødte Østmanden Ørn, som skulde hen til sine Varer. "Er du saaret, Bonde?" spurgte Østmanden, "du er jo saa rød som Blod." Han svarer: "Ikke er jeg saaret, men bedre er det, der er sket, ikke; der er blevet sagt Ord til mig som aldrig før: jeg er bleven kaldet Tyv og Ransmand." Ørn tager sin Bue og lægger en Pil paa Strængen; han kommer til, idet de er ved at stige til Hest. Han skjød og ramte, og

den, han havde ramt, faldt af Hesten; det var Helge, Arngrim Godes Søn. De stimle sammen om ham. Tore skyder sig ind imellem dem, støder dem til Side og beder dem gjøre Plads for ham, "thi mig angaar det mest." Han bøjede sig ned over Drengen, men han var allerede død. "Er du meget svag, Fostersøn?" sagde han; saa rettede han sig op fra ham og sagde: "Drengen talte til mig; to Gange gjentog han sine Ord: brænd ham inde, brænd Blundketil inde, sagde han." Arngrim sagde da: "Nu gik det, som jeg tænkte, at fra den onde kommer der for det meste ondt, og det anede mig, at der vilde komme meget ondt fra dig, Tore. Ikke ved jeg, hvad Drengen har sagt, thi hvad du snakker, bryder jeg mig ikke om; men urimeligt er det ikke, at vi gjør noget saadant. Slet var denne Sag fra Begyndelsen af, og det kan være, at Enden bliver lige saadan." Tore svarer: "Det tykkes mig, at du har nødvendigere Ting at gjøre, end at gjøre mig Bebrejdelser." Arngrim og hans Mænd ride nu om bag et fremspringende Hjørne af Skoven; der stige de af Hestene og blive der til Nattens Frembrud; men Blundketil takker sine Mænd, fordi de var komne for at hjælpe ham, og bad dem ride hjem.

9

Saa snart det blev Nat, red Torvald og de, der var med ham, til Gaarden i Ørnulfsdal; der laa alle Folkene og sov. De dynge Brænde op om Gaarden, og Blundketil og hans Mænd vaagnede ikke, før end Huset stod i Luer over Hovederne paa dem. Blundketil spurgte, hvem der tændte saa hed en Ild. Tore sagde, hvem de var. Blundketil spurgte, om der var nogen Maade at opnaa Forlig paa. Tore svarede, at der var intet andet Vilkaar end at brænde inde; og de gik heller ikke bort, før hvert eneste Menneske derinde var brændt.

Herstejn, BlundketiIs Søn, var om Aftenen gaaet hen til sin Fosterfader Torbjørn, som kaldtes Stigende; om ham sagdes der, at man vidste ikke altid, hvor man havde ham. Herstejn vaagnede om Morgenen og spurgte, om hans Fosterfader var vaagen. Han svarede, at det var han: "hvad vil du?" "Jeg havde en Drøm", sagde Herstejn, "det tyktes mig, at min Fader kom herind, og alle hans Klæder stode i lys Lue om ham, saa han saa’ ud som én Ild." Saa stod de op og gik ud og saa’ strax Luerne. De tog deres Vaaben og red skrapt frem, men da de kom til Stedet, var alle borte. Herstejn sagde: "Sørgelige Tidender er her gaaet for sig. Hvad er her nu at gjøre?" Torbjørn sagde: "Nu skal du drage Nytte af det Tilbud, Tungeod saa tidt har gjort mig, at jeg skulde komme til ham, om jeg havde noget behov." "Det lover jeg mig ikke meget af", sagde Herstejn, men de give sig dog paa Vejen og komme til Brejdabolstad og kalde Od ud. Han kommer, hilser dem og spørger, hvad Nyt de har at melde. De sagde, hvad der var sket, og det syntes han kun ilde om. Den gamle Torbjørn tager da til Orde: "Det er nu saa, Od Bonde, at du har lovet mig din Hjælp; nu vil jeg ty til den og bede dig give nogle gode Raad og staa os bi." Od svarede, at det skulde han nok. De red nu sammen ned i Ørnulfsdal og kom der, endnu før det var Dag; da vare Husene faldne og Ilden temmelig udbrændt. Od rider hen til et Hus, som ikke var helt nedbrændt, river en brændende Birkestok fra Huset og rider med den luende Brand imod Solen omkring Husene med de Ord: "Her tager jeg mig Land, thi her er intet bygget Bosted; hører det, I Vidner som staa her"; saa driver han Hesten frem og rider bort. Herstejn sagde: "Hvad er her nu at gjøre? dette løb ikke heldig af." Torbjørn sagde: "Ti stille, om du kan, hvad der saa end sker." Herstejn svarede, at han havde ikke sagt andet, end hvad der laa Magt paa. Det Udhus, hvori Ø’stmandens Varer og meget andet Gods laa gjemt, var ikke brændt; der gik den gamle Torbjørn ind. Herstejn ser hen paa Gaarden og ser, at Udburet er aabent og Godset baaret ud, men Folk ser han ingen af; Varerne er bundne sammen i Byrder. Derefter hører han stor Støj i Tunet og ser nu, at alle hans Faders Heste ere drevne hjem og Faarene og alt det andet Kvæg fra Fæhuset. Saa blive Byrderne læssede paa, og alt, hvad der har nogen Værdi, ført bort. Herstejn følger efter og ser, at det er den gamle Torbjørn, der driver Kvæget. De tage nu Vejen ned igjennem Herredet til Stavholtstunge og over Nordaa.

10

I Svignaskard ved Nordaa boede der en Mand, som hed Torkel Trevl, en kløgtig, rig og meget vennesæl Mand. Da Torkels Faarehyrde gik for at se til sit Kvæg den Morgen, saa han dem drage forbi og drive alskens Kvæg foran. Han fortalte det til Torkel, som svarede: "Jeg ved nok, hvad det betyder; det er mine Venner Tværlidingerne; de lider stor Nød af Vinteren, og nu vil de vel drive deres Kvæg herhen; det maa de gjerne; jeg har Hø nok, og her er ogsaa nok af Græsgange til det Kvæg, som skal gaa ude." Han gik ud til dem; da de kom i Tunet, byder han dem velkomne og tilbyder dem al den Hjælp, de vil have; de kunde neppe komme af Hestene, saa forekommende var han imod dem. Torbjørn sagde: "Stor er din Gjæstfrihed nu, og til stort Gavn vilde det være, om du vilde holde alt, hvad du har lovet os." "Jeg ved nok, hvad dit Ærinde er, siger Torkel, "I vil, at Kvæget skal være her; her er heller ingen Mangel paa god Jord." Torbjørn sagde: "Det Tilbud tage vi imod." Derpaa tager han ham til Side: "Jeg har store Tidender at melde", siger han. Torkel spurgte, hvad det var for Tidender. "I Nat blev Blundketil brændt inde", sagde ’Torbjørn. "Hvem øvede den Nidingsdaad ?" sagde Torkel, og Torbjørn fortalte nu alt, som det var gaaet til, "og nu trænger Herstejn til gode Raad af dig." Torlrel svarede: "Det er ikke afgjort, at jeg vilde have været saa rask til at gjøre mit Tilbud, i Fald jeg havde vidst dette i Forvejen; men nu skal jeg ikke holde mine Raad tilbage; men lad os nu først faa Mad. Deri samtykke de. Torkel Trevl var da meget tavs og eftertænksom, og da de vare mætte, lod han deres Heste tage; saa tog de deres Vaaben og steg til Hest. Torkel red forrest; men førend de red bort, sagde han, at Folkene skulde passe godt paa det Kvæg, som var i Græsgangen, og fodre det godt, som var inde. De red nu ud paa Skovstranden til Gunnarsstad, paa den indre Kant af Stranden. Der boede Gunnar Livssøn, en stor og stærk og saare uforfærdet Mand; han var gift med Tord Gelles Søster Helga, og med hende havde han to Døtre, Jofrid og Turid. Det var sent paa Dagen, da de kom der og steg af Hestene ovenfor Husene; det var Nordenvind og temmelig koldt i Vejret. Torkel gik til Døren og bankede paa; en Huskarl gik til Døren, hilste ham og spurgte, hvem han var. Torkel svarede, at selvom han sagde ham det, vilde han dog ikke vide det, "men bed Gunnar komme herud." Karlen svarer, at Gunnar er gaaet i Seng. Torkel beder ham sige, at der er en Mand, som vil tale med ham. Det gjør han. Gunnar spurgte, hvem det var; det vidste Karlen ikke, "men stor er han af Væxt". Gunnar sagde: "Gaa ud og sig til ham, at han skal blive her i Nat." Karlen gjorde, som Gunnar bød, men Torkel sagde, at han ikke tog imod Indbydelse af en Træl, kun af Husbonden selv. Karlen svarede, at det var ogsaa det rimeligste, "men Gunnar plejer ikke at staa op om Natten. Gjør nu et af to, enten gaa din Vej eller kom ind og bliv her i Nat." "Gjør du nu et af to", siger Torkel, "enten udretter du dit Ærinde ordenlig, eller jeg skal give dig mit Sværdhjalte i Ansigtet." Karlen løber ind og lukker Døren i efter sig. Gunnar spurgte, hvorfor han fór saa hidsig afsted. Han svarede, at han vilde ikke tale mere med den fremmede Mand, "thi han er meget kort for Hovedet." Gunnar stod da op og gik ud i Tunet; han havde Skjorte og linnede Benklæder paa, en Kappe om sig, sorte Sko paa Fødderne og et Sværd i Haanden. Han hilser venlig paa Torkel og byder ham at gaa ind; Torkel svarer, at de er flere i Følge. Gunnar gik frem i Tunet, men Torkel griber i Dør-Ringen og slaar Døren i. De gaa da hen bagved Husene. Gunnar hilser paa dem. Torkel sagde: "Lad os sætte os ned, Gunnar, thi vi har meget at tale med dig om." Det gjorde de; de satte sig ned paa begge Sider af ham, saa nær, at de sad paa Kappen, som Gunnar havde over sig. Torkel sagge: "Sagen er, Gunnar Bonde, at der er en Mand i Følge med mig, som hedder Herstejn, en Søn af Blundketil; ikke vil jeg dølge, at han kommer for at bejle til din Datter Turid; jeg er fulgt med ham for den Sags Skyld, at jeg ikke vilde, at du skulde afvise ham, thi det synes mig at være et saare passende Giftermaal; der ligger mig ogsaa megen Magt paa, at mine Raad og dette Tilbud ikke bliver vraget, eller at du betænker dig derpaa." Gunnar svarede: "Ikke er jeg ene om Svaret i denne Sag, jeg vil først raadføre mig med Pigens Moder og ogsaa med Pigen selv, og først og fremmest med hendes Frænde Tord Gelle; men hvad vi have hørt om denne Mand, er kun idel godt og ligesaa om hans Fader, saa det er en Sag, der vel er værd at tage under Overvejelse." Da svarer Torkel Trevl: "Det faar du gaa ud fra, at vi ikke ville lade os holde hen længe med usikker Tale, før vi faa Løfte paa Pigen, og vi mene ikke mindre at have din Hæder for øje end vor egen; det tykkes mig

ogsaa sælsomt, at saa kløgtig en Mand som du kan betænke dig paa saa godt et Tilbud som dette; vi ere ogsaa dragne hjemmefra med den faste Beslutning, at vort Forehavende ikke skal falde ud til intet; og jeg skal yde dig al den Hjælp, du begjærer, Herstejn, for at dette kan faa Fremgang, hvis Gunnar ikke selv kan se, hvad der sømmer sig for ham." Gunnar sagde: "Jeg kan ikke skjønne, hvorfor I fare saa brat frem i denne Sag og næsten bruger Trusler, thi dette Giftermaal synes mig meget passende, og jeg venter intet ondt af eder; men det bliver vel det raadeligste at slaa til." Han giver da Haanden derpaa, men Herstejn nævner sig Vidner og fæster sig Hustru. Derefter rejste de sig og gik ind, og der blev sørget godt for dem og vist dem al Gjæstfrihed. Gunnar spørger da, om hvad Nyt der er. Torkel svarer, at han har ikke hørt noget nyere end Branden hos Blundketil. Gunnar spurgte, hvem der voldte den. Torkel svarede, at det var Torvald Odssøn og Arngrim Gode, der var Ophavsmænd til den. Gunnar sagde ikke meget hertil: lastede dem kun lidt, men roste dem ikke heller.

11

Aarle om Morgenen stod Gunnar op og gik til Torkel og de andre og bad dem klæde sig paa. Det gjør de og sætte sig saa til at spise, og da Hestene ere sadlede, stige de til Hest. Gunnar rider foran langsmed Fjorden; der laa endnu megen Is. De standse ikke, før de naa til Hvam til Tord Gelle; han tog vel imod dem og spurgte, hvad Nyt de vidste; de sagde, hvad der faldt dem ind. Gunnar tog Tord til Side og sagde, at i Følge med ham var Herstejn, BlundketiIs Søn, og Torkel Trevl, "og deres Ærinde er, at Herstejn vil i Svogerskab med mig, han bejler til min Datter Turid; synes dette dig raadeligt? Han er en dygtig Mand og ser godt ud; det skorter ham heller ikke paa Gods, thi hans Fader har sagt, at han vil overdrage ham Gaarden." Tord svarer: "Blundketil holder jeg meget af; thi engang da Tungeod og jeg havde tvistedes paa Altinget om Bøder for en Træl, som han blev dømt til at betale, og jeg red selvtredje for at hente Pengene, blev det et forrygende Vejr, og da kom vi ind til Blundketil om Natten og blev særdeles godt modtagne og blev der en Uge; han byttede Heste med mig og gav mig gode Stodheste. Saadan har han vist sig imod mig, men dog tykkes det mig, at det ikke vil være saa galt, om denne Handel ikke bliver sluttet." "Du maa da vide", sagde Gunnar, "at saa bliver hun heller ikke fæstet bort til nogen anden Mand, om han end byder sig til, thi det synes mig, at han er en rask Mand, og at det er et godt Tilbud, og jeg tænker ogsaa, at der er stor Fare for, hvordan det vil gaa, naar denne Mand faar Afslag." Derefter gaar Gunnar til sin Datter, som opfostredes hos Tord, og spørger hende, hvad hun syntes derom. Hun svarede, at hun var ikke saa giftelysten, at det jo tyktes hende lige saa godt at blive, hvor hun var, "thi min Frænde Tord sørger godt for mit Tarv; men jeg skal følge din Vilje i dette som i andet." Nu driver Gunnar paa Sagen hos Tord og siger, at dette Giftermaal tykkes det ham, de vil have megen Ære af. "Hvorfor giver du ham da ikke din Datter, naar du har Lyst dertil?" siger Tord. "Fordi", siger Gunnar, "jeg kun vil gifte hende bort, naar det lige saa vel er din Vilje som min." Tord sagde, at saa vilde de da begge give deres Samtykke. "Jeg vil bede dig, Tord," sagde Gunnar, "fæste Herstejn Pigen." Tord svarede: "Selv skal du fæste din Datter bort." Gunnar sagde: "Større Hæder tykkes det mig, om du gjør det; det sømmer sig bedre." Tord føjede ham da heri, og Fæstemaalet gik for sig. Da sagde Gunnar: "Nu vil jeg ogsaa bede dig, om Bryllupet maa staa her paa Hvam, thi da vil det blive holdt med størst Anseelse." Tord sagde, at han maatte ogsaa raade for det, om det tyktes ham bedst saaledes. Gunnar siger: "Det mener jeg da, at Bryllupet skal være strax med en Uges Frist." Derefter stige de til Hest og ride bort; Tord følger dem paa Vej, og spørger, om de ved noget Nyt. "Intet har vi hørt", siger Gunnar, "senere end Branden hos Blundketil Bonde." Tord spurgte, hvad det var, og Gunnar fortalte da den hele Sammenhæng med Branden, hvem der voldte det, og hvem der gjorde det. Tord sagde: "Ikke skulde dette Giftermaal være blevet saa hurtig aftalt, om jeg havde vidst det, og det tykkes mig nok, at I vel meget har brugt List og fanget mig med Rænker; dog tykkes det mig ikke saa vist, at I selv alene kan klare denne Sag." "God Hjælp er der at vente af en Mand som dig", sagde Gunnar, "men din Skyldighed er det at hjælpe din Maag, og vi ere skyldige at staa dig bi, thi mange hørte paa, at du fæstede ham Pigen, og det blev altsammen gjort med dit Samtykke. Godt er det ogsaa, at I Høv- dinger engang kan komme til at prøve, hvem af jer der er

den stærkeste, thi I har længe staaet som Ulve overfor hverandre."

12

Nu skilles de ad, og Tord er saare vred, thi han synes, at de har holdt ham for Nar; men de andre ride nu først til Gunnarsstad; de syntes, at de havde gjort deres Sager saare godt, da de havde faaet Tord med ind i Sagen, og var meget oprømte. De tænkte ikke at ride sønderpaa for det første, men bød Folk til Bryllupsgildet og red saa til Hvam til den fastsatte Tid. Der var allerede mange Gjæster, og Tord viste Folk til Sæde om Kvelden. Selv sad han paa den ene Bænk tilligemed sin Maag Gunnar og hans Mænd, men Torkel Trevl sad med Brudgommen og de Mænd, de havde indbudt, paa den anden; Bruden og de andre Kvinder sad paa Tværbænken. Da Bordene vare satte frem, og alle vare komne til Sæde, sprang Brudgommen, Herstejn, op og gik frem for Bordene hen til en Sten, der laa; han stod med den ene Fod op paa Stenen og sagde: "Det Løfte aflægger jeg nu, at før Altinget er sluttet i Sommer, skal jeg have faaet Arngrim Gode dømt til fuld Fredløshed eller have faaet Selvdømme." Saa gik han tilbage til sin Plads. Gunnar gik da frem og sagde: "Det Løfte aflægger jeg, at før Altinget er sluttet i Sommer, skal jeg have faaet Torvald Odssøn dømt landflygtig eller have faaet Selvdømme." Saa sætter han sig atter ved Bordet og siger til Tord: "Hvorfor sidder du, Tord, og siger ingenting? vi vide dog, at du har de samme Tanker som vi." Tord svarer: "Derom vil jeg tie en Stund." Gunnar svarer: "Vil du, at vi skulle tale for dig, saa kan det ske, men vi vide, at du tænker at tage Tungeod for dig." Tord sagde: "Eders egne Ord faa I raade for, men jeg vil raade for mine; se til at holde de Løfter vel, I har aflagt." Andet mærkeligt forefaldt der ikke ved Gildet, men det var et stateligt Lag; og da det var forbi drog alle hjem, hver til sit, og Vinteren lider nu. Men da det vaares, samlede Folk og fore sønder til Borgfjord og komme til Nordtunge og stævne Arngrirn og Hønsetore til Ting paa Tingnæs. Saa skiltes Herstejn fra Flokken med tredive Mænd og red derhen, hvor Torvald Odssøn sidst havde havt Nattely, thi han havde forladt sit forrige Opholdssted. Nu er der Uro i Herredet; paa begge Sider samle de Folk, og der er megen Tale om disse Sager.

13

Saa hændte det, at Hønsetore blev borte fra Herredet med tolv Mænd, saa snart han spurgte, hvem der var komne med i Sagen, og man hørte slet intet til ham. Od samler nu Folk omkring i Dalene, i begge Reykjardalene og i Skorradal og i alle Strækningerne søndenfor Hvidaa, og han fik ogsaa mange Folk fra andre Egne. Arngrim Gode samlede Folk fra Tværaali og Nordaadal; Torkel Trevl samlede Mandskab nede over Myrerne og Stavholtstungerne, og han har ogsaa nogle Norddæler med sig, thi hans Broder Helge boede paa Hvam i Norddalen, og han var med. Tord Gelle samler Folk vestenfra, men det var ikke mange. Nu mødes alle disse Mænd, som har Del i Sagen; ialt har de 200 Mand. De ride ned langsmed Nordaa, over Aaen ved Øvad ovenfor Stavholt, og agte sig over Hvidaa paa det Sted, som hedder Trællestrøm. Da se de en stor Skare Mænd komme søndenfor Aaen; det er Tungeod med næsten 400 Mand. De skynde sig da for at komme først til Vadestedet. Ved Aaen mødes de. Od og hans Mænd stod af Hestene og værge Vadestedet, saa det er ikke godt for Tords Folk at komme frem, og de vilde dog gjerne til Tinget. Det kommer nu til Kamp, og der falder strax Hug; fire af Tords Mænd faa Bane, iblandt dem Torolf Ræv, en anselig Mand, Broder til Alf fra Dalene; af Ods Mænd faldt en, og tre bleve saarede. Tord maatte vende om, men henskyder nu Sagen til Altinget. De ride derpaa hjem, og Folk synes, at det er gaaet stærkt tilbage med Vestmændenes Anseelse. Od rider nu til Tinge; sine Trælle sendte han hjem med Hestene. Hans Hustru Jorun spurgte dem om Tidender, da de kom; de sagde, at de vidste ingen andre, end at der var kommen en Mand vester fra Bredefjord, som nok kunde svare Tungeod; hans Røst var at høre paa som en Tyrs.Brøl(3). Hun sagde, at det var ikke noget mærkeligt, at han fik Svar ligesaa vel som andre Folk, men der var nok ogsaa sket de Ting, som man ikke skulde vente. "Ja", sagde de, "der var ogsaa Slagsmaal, og der faldt fem Mand i det hele, og mange bleve saarede"; men det talte de slet ikke om fra først af. - Tinget lider nu til Ende, og der sker

intet mærkeligt; men da Maagene kom hjem, byttede de Bosted; Gunnar flyttede til Ørnulfsdal, og Herstejn tager Bo paa Gunnarsstad. Gunnar lader alt det Tømmer føre vesterpaa til sig, som havde tilhørt Ørn Østmand, og lader det flytte hjem til Ørnulfsdal, og saa bygger han Gaarden op igjen, thi Gunnar var en meget sindrig og konstfærdig Mand; han havde mange Færdigheder, var ogsaa dygtig til at bruge sine Vaaben og i et og alt en rask Mand.

14

Nu lider Tiden, til Folk skulle ride til Tings; der træffes store Forberedelser i Herredet, og fra begge Sider give de sig paa Vej med overmaade mange Folk. Da Tord Gelle kom til Gunnarsstad, var Herstejn syg og kunde ikke fare til Tings; han overdrog derfor Sagerne til en anden, og tilbage hos ham blev tredive Mand. Tord rider til Tings; han samler sine Venner og Frænder og kommer tidlig til Tinget; det var dengang under Aarmandsfjeld. Efterhaanden som Flokkene komme, faar Tord en stor Skare samlet. Nu kommer Tungeod. Tord rider imod ham og vil hindre ham i at naa Tinghelgen(4). Od har tre Hundrede Mand med sig, og da Tord vil hindre ham Adgang til Tinget, kommer det strax til Kamp; nogle falde, men mange blive saarede; der faldt sex af Ods Mænd, thi Tord havde mange flere Folk. Men velsindede Mennesker lagde sig derimellem, thi de indsaa, at om hele Tingskaren kom i Kamp, vilde der kunne flyde saadanne Følger deraf, at der sent kunde raades Bod derpaa. De blive da skilte ad, og man søgte at faa dem forligte; Od maatte give efter for Overmagten og falde tilføje; thi baade fandt man, at hans Sag var daarlig, og hans Magt slog heller ikke til, da han ikke havde Folk nok. Der blev da bestemt, at Od skulde tjelde udenfor Tinghelgen, men have Lov til at gaa til Retten og gjøre, hvad han ansaa for fornødent; men han og hans Mænd skulde fare med Læmpe og maatte ikke vise sig gjenstridige. Folk toge nu Sagerne under Overvejelse og søgte at faa dem forligte, og det gik skjævt for Od, mest fordi han havde stor Overmagt imod sig.

15

Men nu er at melde om Herstejn, at hans Sygdom gik hurtig over, da de vare redne til Tings, og han tager da til Ørnulfsdal. En Morgen tidlig var han i sin Smedje, thi han var en saare dygtig Jernsmed. Da kom der en Bonde, som hed Ørnulf, og sagde: "Min Ko er bleven syg, og jeg vil bede dig, Herstejn, følge med og se paa den. Godt tykkes det os, at du nu er kommen tilbage; saa har vi da nogen Erstatning for din Fader, som var os til saa meget Gavn." Herstejn svarer: "Hvad bryder jeg mig om din Ko; jeg kan ikke se, hvad den fejler. " Bonden siger: "stor Forskjel er der mellem dig og din Fader; han gav mig Koen; men du vil ikke engang se til den." Herstejn svarer: "Jeg skal give dig en anden Ko, hvis denne dør." Bonden siger: "Det saa’ jeg dog helst, at du først ser til denne." Herstejn bliver ærgerlig, springer op og gaar ud med Bonden. Saa give de sig paa Vej hen til Skoven; der gaar en Vej skraat op over en Bakke, med Skov paa begge Sider; da de er komne ind paa den, standser Herstejn, thi han havde udmærket gode øjne. "Der kom et Skjold frem i Skoven", sagde han. Bonden tav. "Har du sveget mig, din Hund?- siger Herstejn, "men har du nu engang svoret at tie, saa læg dig ned paa Vejen og sig ikke et Ord; gjør du ikke det, slaar jeg dig ihjel." Bonden lægger sig da ned, men Herstejn vender hjem og kalder paa sine Mænd; de tage deres Vaaben og følge med til Skoven, hvor de finde Ørnulf paa Vejen. De byde ham at føre dem derhen, hvor det var aftalt, at de skulde mødes. Saa gaa de frem, til de komme til et aabent Sted; da sagde Herstejn til Ørnulf: "Jeg vil ikke tvinge dig til at tale, men bær dig nu ad, som aftalt er." Bonden løber da op paa en Bakke og fløjter lydt, og strax springe tolv Mænd frem med Hønsetore i Spidsen. Herstejn og hans Folk gribe dem strax og dræbe dem; Herstejn huggede selv Hovedet af Tore og tager det med sig. Saa ride de sønder til Tinget og fortælle disse Tidender, og Herstejn vinder megen Anseelse for denne Daad, som venteligt var.

Folk overvejer nu Sagerne, og Enden paa det bliver, at Arngrim Gode bliver dømt helt landflygtig tilligemed alle de andre, der var med ved Branden undtagen Torvald Odssøn; han skulde kun være landflygtig i 3 Aar, saa maatte han komme tilbage. Der blev betalt, for at han kunde komme bort, og ligesaa for de andre Mænd, men hvor meget vides ikke. Saa sluttedes Tinget, og Tord synes at have redet sig godt og dygtig ud af denne Sag. Folk red nu hjem fra Tinget, efter at disse Sager vare førte saaledes til Ende, men de, som vare landflygtige, forlod Landet. Torvald fór bort om Sommeren; han blev fangen og ført til Skotland, hvor han blev gjort til Træl.

16

Gunnar Livssøn boede nu i Ørnulfsdal, hvor han havde bygget gode Huse; han havde Folk i Sæteren, saa der var aldrig mange hjemme paa Gaarden. Hans Datter Jofrid havde et Telt udenfor; det, syntes hun, var mere morsomt. En Dag hænder det saa, at Torod, Tungeods Søn, rider gjennem Tværaali; han kommer ad Alfarvejen ned i Ørnulfsdal og gaar ind i Teltet til Jofrid. Hun hilser ham venlig; han sætter sig hos hende, og de give sig til at tale sammen. I det samme kommer der en Dreng fra Sæteren og beder Jofrid om at hjælpe ham med at bære nogle Kløvbyrder ned; Torod gaar hen og hjælper ham, og Drengen gik saa sin Vej op til Sæteren igjen. Gunnar spurgte, hvor det kunde være, at det var gaaet saa rask fra Haanden for ham; han svarer ikke. Gunnar sagde da: "Saa’ du noget mærkeligt?" "Slet ingenting", svarede Drengen. "Jo", sagde Gunnar, "du ser ud, som om du havde set noget, som tykkes dig værd at tale om; sig mig det nu, hvis det er saa; er der kommet nogen til Gaarden?" "Jeg saa’ ingen komme", sagde han. "Jeg skal nok faa dig til at sige det", sagde Gunnar og tog en stor Kjæp og vilde banke Drengen; men han fik ikke mere ud af ham for det. Saa tog han sig en Hest og rider skyndsomst ned langs med Lien til Vinterhusene. Jofrid ser sin Fader komme, siger det til Torod og beder ham ride bort: "Jeg vilde nødig være Grunden til Ulykker", siger hun. Torod sagde, at han skulde strax ride. Gunnar kom hurtig frem, steg af og gik ind i Teltet. Torod hilser venlig paa ham; Gunnar gjengjældte hans Hilsen og spurgte, hvorfor han var her; Torod sagde, at han var just kommen forbi paa Vejen, "men ikke vil jeg, at der skal komme Fjendskab imellem os for den Sags Skyld; hvad vil du svare mig, naar jeg bejler til din Datter Jofrid?" Gunnar svarede: "Ikke vil jeg give dig min Datter efter slig en Adfærd; det har desuden ogsaa staaet paa Spidsen imellem os en Tid." Saa red Torod hjem.

17

En Dag sagde Od, at det var ikke saa ilde, om man tog nogen Nytte af Jorderne i Ørnulfsdal, "som høre mig til, siden jeg tog Land der, og som andre Folk med Uret have sat sig i Besiddelse af." Kvinderne sagde, at det var ikke af Vejen, "Kvæget giver nu kun lidt Mælk, og vil vistnok malke meget bedre, om det bliver flyttet." "Saa vil vi drive det derhen," siger Od, "thi der er god Græsning": Torod sagde: "Jeg vil tilbyde mig at følge med, saa er vi mindre udsatte for Angreb." Od sagde, at det Tilbud tog han imod, og de give sig nu paa Vej med Kvæget; da de vare komne et godt Stykke, siger Torod, at der skal de blive med Kvæget; men der var det daarligste Græs og paa sine Steder helt bart. Saa lider Natten, og næste Morgen drive de Kvæget hjem; men da Kvinderne har malket det, sige de, at aldrig har det malket saa daarlig som nu, og saa prøver de aldrig tiere paa det. Der gik nu en Tid hen. Saa en Morgen tidlig kom Od for at tale med sin Søn: "Du skal gaa ned i Herredet og samle Folk, thi nu vil jeg jage dem bort fra vore Jorder; men Torve skal fare op over Halse og stævne dem der til Møde; vi skal træffes ved Stensvad." Som sagt saa gjort, de samle Folk; Torod faar 90 Mænd, og med. dem rider han til Vadestedet. Torod kom først dertil; han beder sine Mænd at ride i Forvejen med ham, "thi jeg vil ikke vente paa min Fader." Da de kom til Gaarden i Ørnulfsdal, hvor Gunnar nu havde faaet alle Bygningerne opførte, var Gunnar ved at gjøre et Læs; den Dreng, der var med ham, siger til ham, at der er en Del Mænd paa Vej op imod Gaarden, ikke saa faa. "Ja det er nok saa," sagde Gunnar og gik hjem og tog sin Bue, thi det Vaaben forstod han særdeles godt at bruge; i den Henseende har man lignet ham med Gunnar paa Lidarende. Paa den yderste Dør var der en Glug, saa stor, at man

kunde stikke Hovedet ud af den. Han stod bag Døren med sin Bue, da Torod kom op til Gaarden og gik frem til Døren med nogle faa Mænd. Han spurgte, om Gunnar vilde tilbyde noget Forlig. "Ikke ved jeg af, at jeg har noget at bøde", siger Gunnar, "men det venter jeg, at inden I faa mig i eders Vold, eller jeg maa bide i Græsset, skal mine Tærner have stunget nogle af dine Stalbrødre med Søvntorn." Torod sagde: "Sandt er det, at du overgaar de fleste Mænd i vore Dage; dog kan der vel komme saa stor Overmagt imod dig, at du ikke kan staa dig, thi min Fader er nu paa Vejen herop med mange Mænd, og det er hans Agt at tage dig af Dage." Gunnar svarede: "Vel saa, men jeg havde dog nok Lyst til at have min Mand for mig, før jeg bider i Græsset; for Resten anser jeg det ikke for urimeligt, at din Fader ikke er stærk i at holde Forlig." "Det er nu saa", sagde Torod, "at jeg gjerne vilde slutte Forlig med dig; giv mig nu med en god Vilje din Haand og giv mig din Datter Jofrid til Ægte." Gunnar svarede: "Du aftvinger mig ikke min Datter, men for dit Vedkommende er det ikke noget ubilligt Tilbud, thi du er en brav Mand." Torod sagde: "Velsindede Men- nesker ville ikke mene, at jeg har tvunget dig, og jeg vil være dig megen Tak skyldig, om du tager imod dette Vilkaar paa sømmelige Betingelser." Dels ved sine Venners Ord, og dels fordi han syntes, at Torod bestandig havde baaret sig godt ad, lod han sig da overtale, og Enden paa det blev, at han gav ham Haanden, og saaledes ende de den Sag. I det Samme kommer Od op i Tunet, og Torod gaar strax hen til ham og spørger, hvad han har i Sinde; han svarer, at han har i Sinde at brænde Gaarden og Mændene med. Torod svarer: "Nu staar Sagen anderledes; Gunnar og jeg ere forligte", og saa fortæller ban, hvordan det hele er gaaet til. "Nej, nu har jeg aldrig hørt saa galt", siger Od, "havde du ikke ligesaa godt kunnet faa Pigen, fordi Gunnar, vor værste Fjende, først var bleven slaaet ihjel? jeg har handlet ilde i at hjælpe dig i Vejret." Torod svarede: "Ja, kan det ikke være andet, faar du først slaas med mig." Nu lægger Folk sig imellem og forliger Fader og Søn. Enden paa det blev, at Torod fik Jofrid, men Od er saare ilde tilfreds dermed. De vende nu hjem, da dette er blevet aftalt; saa holdes der Bryllup, og Torod er meget glad ved sit Giftermaal. Da Vinteren var forbi, fór Torod bort fra Island; han havde hørt, at hans Broder Torvald var fangen, og vilde kjøbe ham fri; han kom til Norge og kom aldrig tilbage igjen lige saa lidt som hans Broder. Od begyndte nu stærkt at ældes, og da ban spurgte, at ingen af hans Sønner vilde komme tilbage, blev han meget syg; da Sygdommen rigtig knugede ham, sagde han til sine Venner, at de skulde flytte ham op paa Skaanøfjeld, naar han var død; derfra vilde han se ud over hele Tungen, og det blev ogsaa gjort. Men Jofrid Gunnarsdatter blev siden gift med Torstejn Egilssøn paa Borg; hun var en saare gjæv Kvinde. - Her ender Hønsetores Saga.